

Népegészségügyi célú szekunder prevenció szűrővizsgálatok és a női egészség

BONCZ IMRE^{1,2}, BÓDIS JÓZSEF^{1,2,3}

Pécsi Tudományegyetem, ¹Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet, ²Humán Reprodukciós Nemzeti Laboratórium, ³Általános Orvostudományi Kar Klinikai Központ, Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika, Pécs

Anyagi támogatás: A kutatás a „Humán Reprodukciós Nemzeti Laboratórium” [RRF-2.3.1-21-2022-00012] projekt támogatásával készült.

Boncz Imre

Bódis József

Magyarországon a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető, betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII. 18.) NM-rendelet szabályozza a szűrővizsgálatok rendjét.

A rendelet szerint jelenleg kettő, népegészségügyi célú, célzott szűrővizsgálat érhető el hazánkban. A 25 és 65 év közötti nők számára népegészségügyi céllal egyszeri negatív eredményű szűrővizsgálatot követően háromévenként méhnyakszűrés, különös figyelemmel a méhnyakelváltozások sejtvizsgálatára (citológia). Illetve a 45 és 65 év között népegészségügyi céllal kétévenként az emlőlagyrész röntgenvizsgálatán alapuló emlőszűrés (mammográfia) [1].

Az országos kiterjedésű, szervezett emlőszűrés program 2002 januárjában, míg a méhnyakszűrés 2003-ban indult el hazánkban [2, 3]. A szervezett szűrés programok előkészítése során értékelték a szakma szabályainak megfelelő tudományos evidenciákat [4]. Talán a szélesebb szakmai közönség számára kevésbé ismert, hogy az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) történetében a szervezett lakossági emlőszűrés és méhnyakszűrés volt az első két olyan orvosi intervenció, aminek társadalombiztosítási támogatással történő bevezetése előtt egészség-gazdaságtani elemzés készült az eljárások költséghatékonyságának megismerésére. Mindkét szűrés modalitás az akkori magyarországi viszonyok között költséghatékonynak

bizonyult, és bevezették a nőket érintő népegészségügyi szűrőprogramokat [5, 6].

A fentebb hivatkozott rendeletben 2009 nyaráig szerepelt a mindkét nem esetében 50 és 70 év között, népegészségügyi céllal, kétévenként a gyomor-bél rendszeri eredetű, humán-specifikus vérzés laboratóriumi szűrése székletvizsgálattal, a háziorvos kezdeményezésére és általa biztosított székletgyűjtő tartállyal. A népegészségügyi célú vastagbélvizsgálat azonban a tizenhat éveseknek szervezett ingyenes orvosi vizsgálat megvalósításával és az új egészségügyi könyv bevezetésével összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról szóló 19/2009. (VI. 18.) EüM-rendelet hatályon kívül helyezte [7].

Az 51/1997. (XII. 18.) NM-rendelet tartalmazza az életkorhoz kötött, gyermek- és felnőttkori szűrővizsgálatokat is. A rendelet szerint 40 éves kor felett évente mellkas-szűrővizsgálat (tüdőszűrés) végzendő, valamint kétévente sztomato-onkológiai szűrővizsgálat. A vastagbél-, illetve prosztataszűrés a rendeletben nem szerepel opportunisztikus szűrőként sem. A prosztataszűrésnek a Magyar Onkológia jelen számában is bemutatott limitációit figyelembe véve ez érthető, azonban a kolorektális szűrések promóciója – a pilotvizsgálatok tapasztalatait felhasználva – megfontolásra érdemes.

Irodalom

- 51/1997. (XII. 18.) NM-rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról
- Boncz I, Sebestyén A, Döbrössy L, et al. The organization and results of first screening round of the Hungarian nationwide organised breast cancer screening programme. *Ann Oncol* 18:795-799, 2007
- Kovács A, Döbrössy L, Budai A, et al. A népegészségügyi méhnyakszűrés helyzete Magyarországon 2006-ban. *Orv Hetil* 148:535-540, 2007
- Bősze P, Göcse P, Hernádi Z, et al. A méhnyakrák szűrésének szempontjai: hazai irányelvek. *Nőgyógyászati Onkológia* 14:11-17, 2009
- Boncz I, Sebestyén A, Gulácsi L, et al. Az emlőrákszűrések egészség-gazdaságtani elemzése. *Magy Onkol* 47:149-154, 2003
- Boncz I, Sebestyén A, Pál M, et al. A méhnyakrákszűrések egészség-gazdaságtani elemzése. *Orv Hetil* 144:713-717, 2003
- 19/2009. (VI. 18.) EüM-rendelet a tizenhat éveseknek szervezett ingyenes orvosi vizsgálat megvalósításával és az új Egészségügyi Könyv bevezetésével összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról